

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

20 päivänä kesäkuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkinen omaisuus – Tekijänoikeus ja lähioikeudet – Direktiivi 2001/29/EY – 3 artiklan 1 kohta – Yleisölle välittäminen – Käsite – Pelkkä välineiden tarjoaminen – Televisiovastaanottimien, jotka voivat vastaanottaa signaaleja ja levittää lähetyksiä sisäantennin avulla, tarjoaminen asunnoissa käytettäväksi – Voiton tavoittelu – Teknologianeutraaliuden periaate

Asiassa C-135/23,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Amtsgericht Potsdam (Potsdamin alioikeus, Saksa) on esittänyt 1.2.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.3.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA)

vastaan

GL,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev sekä tuomarit T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin ja I. Ziemele (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA), edustajanaan F. Seifert, Rechtsanwalt,
- Ranskan hallitus, asiamiehinnään R. Bénard ja E. Timmermans,
- Itävallan hallitus, asiamiehinnään G. Kunnert, A. Posch ja J. Schmoll,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Samnadda ja G. von Rintelen,
kuultuaan julkisasiamiehen 22.2.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL 2001, L 167, s. 10) 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat tekijänoikeuksien yhteishallinnointiyhteisö Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA) ja vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja GL ja jossa on kyse viimeksi mainitun väitetyistä tekijänoikeuden loukkauksista, koska GL on vuokraamissaan asunnoissa tarjonnut käytettäväksi televisiovastaanottimia, jotka voivat vastaanottaa signaaleja ja levittää lähetyksiä, muun muassa musiikkia, sisäantennin avulla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Maailman henkisen omaisuuden järjestö (WIPO) teki Genevessä 20.12.1996 WIPO:n tekijänoikeussopimuksen (jäljempänä tekijänoikeussopimus), joka hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 16.3.2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/278/EY (EYVL 2000, L 89, s. 6) ja joka tuli voimaan Euroopan unionin osalta 14.3.2010 (EUVL 2010, L 32, s. 1).

- 4 Tekijänoikeussopimuksen 8 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus yleisölle välittämiseen”, määrätään seuraavaa:

”Kirjallisten ja taiteellisten teosten tekijöillä on, tämän kuitenkaan rajoittamatta [kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn] Bernin yleissopimuksen[, joka on allekirjoitettu Bernissä 9.9.1886 (Pariisin sopimuskirja 24.7.1971), sellaisena kuin se on muutettuna 28.9.1979,] 11 artiklan 1 kappaleen ii kohdan, 11 bis artiklan 1 kappaleen i ja ii kohdan, 11 ter artiklan 1 kappaleen ii kohdan, 14 artiklan 1 kappaleen ii kohdan sekä 14 bis artiklan 1 kappaleen soveltamista, yksinoikeus sallia teostensa mikä tahansa välittäminen yleisölle johtimitse tai ilman johdinta, mukaan lukien teostensa yleisön saataville saattaminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada nämä teokset saatavilleen yksilöllisesti valitsemaansa paikkaan ja valitsemanaan aikana.”

- 5 WIPO:n diplomaattikokous antoi 20.12.1996 tekijänoikeussopimusta koskevia julkilausumia.

- 6 Tekijänoikeussopimuksen 8 artiklaa koskevassa julkilausumassa todetaan seuraavaa:

”On selvää, ettei pelkkien välittämisen mahdollistavien tai aikaansaavien fyysisten apuvälineiden tarjoaminen itsessään merkitse tässä sopimuksessa tai [kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyssä] Bernin yleissopimuksessa[, sellaisena kuin se on muutettuna 28.9.1979,] tarkoitettua välittämistä. – –”

Unionin oikeus

7 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan 4, 9, 10, 23 ja 27 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien oikeudellisten puitteiden yhdenmukaistaminen lisää oikeusvarmuutta ja täyttää henkisen omaisuuden korkeatasoisen suojan vaatimukset sekä edistää siten merkittäviä investointeja luovuuteen ja innovaatioon – – mikä puolestaan johtaa Euroopan teollisuuden kasvuun ja sen kilpailukyvyn parantumiseen – –

– –

(9) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen on perustuttava suojan korkeaan tasoon, koska nämä oikeudet ovat ratkaisevan tärkeitä henkisen luomistyön kannalta. Niiden suojaaminen auttaa varmistamaan luovuuden ylläpitämisen ja kehittymisen niin tekijöiden, esittäjien, tuottajien, kuluttajien, kulttuurin, teollisuuden kuin suuren yleisön etujen mukaisesti. Tämän vuoksi henkisen omaisuuden tunnustetaan olevan erottamaton osa omaisuuden käsitettä.

(10) Voidakseen jatkaa luovaa ja taiteellista työtään tekijöiden tai esittäjien on saatava asianmukainen korvaus työnsä käyttämisestä, kuten myös tuottajien voidakseen rahoittaa tällaista työtä. Tuotteiden kuten äänitteiden, elokuvien tai multimediatauotteiden sekä esimerkiksi tilauspalvelujen kaltaisten palvelujen tuottamiseen vaadittavat investoinnit ovat merkittäviä. Henkistä omaisuutta koskevien oikeuksien riittävä oikeudellinen suoja on tarpeen, jotta tämän korvauksen saatavuus voidaan taata ja mahdollistaa näille investoinneille riittävä tuotto.

– –

(23) Tällä direktiivillä olisi edelleen yhdenmukaistettava tekijän oikeutta välittää teoksia yleisölle. Tämä oikeus tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa. Tämän oikeuden olisi katettava kaikenlainen teoksen siirto ja edelleen siirto yleisölle sekä langallisesti että langattomasti, mukaan lukien yleisradiointi. Tämän oikeuden ei olisi koskettava muita toimia.

– –

(27) Pelkkä aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoaminen ei ole tässä direktiivissä tarkoitettua välittämistä.”

8 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.”

Saksan oikeus

- 9 Tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista 9.9.1965 annetun lain (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz; BGBl. 1965 I, s. 1273), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 15 §:ssä säädetään seuraavaa:

” – –

(2) Tekijällä on myös yksinoikeus, joka koskee hänen teostensa välittämistä yleisölle aineettomassa muodossa (oikeus yleisölle välittämiseen). Yleisölle välittämisen oikeuteen sisältyvät erityisesti:

1. esillepanoa ja esittämistä koskeva oikeus (19 §)
2. yleisön saataviin saattamista koskeva oikeus (19 a §)
3. yleisradiointioikeus (20 §)
4. kuvien ja äänitteiden välityksellä tapahtuvaa välittämistä koskeva oikeus (21 §)
5. oikeus välittää radiolähetyksiä ja saattaa ne yleisön saataviin (22 §).

(3) Välittäminen tehdään yleisölle, jos sen kohteena on monilukuinen yleisö. Yleisöön kuuluvat kaikki ne henkilöt, joilla ei ole henkilökohtaisia suhteita teosta hyödyntävään tai muihin henkilöihin, jotka vastaanottavat teokset tai joiden käytettävissä teokset ovat aineettomassa muodossa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 10 GEMA, joka on musiikkialan tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatio, nosti Amtsgericht Potsdamissa (Potsdamin alioikeus, Saksa), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, tekijänoikeuksiin perustuvan vahingonkorvauskanteen GL:ää, joka on 18 asuntoa käsittävän vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja, vastaan sillä perusteella, että GL tarjoaa asunnoissaan käytettäväksi televisiovastaanottimia, jotka voivat vastaanottaa signaaleja ja levittää lähetyksiä, muun muassa musiikkia, sisäantennin avulla, tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista annetun lain, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 15 §:n vastaisesti.
- 11 Kyseinen tuomioistuin on epävarma siitä, onko tällainen käyttöön tarjoaminen direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”yleisölle välittämistä”, kun otetaan huomioon erityisesti se, että kyseisessä kiinteistössä ei ole keskusantennia, joka mahdollistaisi signaalin jakamisen kyseisiin asuntoihin.
- 12 Se toteaa tässä yhteydessä, että 7.12.2006 annetussa tuomiossa SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764) on jo todettu, että vaikka pelkässä fyysisten laitteiden toimittamisessa ei sellaisenaan ole kyse kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yleisölle välittämisestä, majoitusliikkeen televisiovastaanottimien avulla suorittamassa signaalien lähettämisessä edelleen kyseisen majoitusliikkeen huoneisiin majoittuneille asiakkaille on, käytetystä signaalin lähetystekniikasta riippumatta, kyse tällaisesta välittämisestä. Unionin tuomioistuin totesi 18.3.2010 antamassaan määräyksessä Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon

Ergon (C-136/09, EU:C:2010:151), että majoitusliike harjoittaa kyseisessä säännöksessä tarkoitettua yleisölle välittämistä, kun se sijoittaa majoitusliikkeensä huoneisiin televisiovastaanottimia ja liittää ne kyseisen majoitusliikkeen keskusantenniin, jolloin näillä televisiovastaanottimilla voidaan vastaanottaa radio- ja televisiolähetystyksiä. Unionin tuomioistuin katsoi sitä vastoin 2.4.2020 antamassaan tuomiossa Stim ja SAMI (C-753/18, EU:C:2020:268), että radiovastaanottimien tarjoaminen käyttöön vuokra-autoissa ei ole tällaista yleisölle välittämistä.

- 13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että tämän oikeuskäytännön perusteella ei voida antaa varmaa vastausta siihen, onko se, että vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja tarjoaa asunnoissaan käytettäväksi televisiovastaanottimia, jotka voivat vastaanottaa signaaleja ja levittää lähetystyksiä sisäantennin avulla ilman keskusantennia, direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yleisölle välittämistä.
- 14 Näissä olosuhteissa Amtsgericht Potsdam on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin [2001/29] 3 artiklassa tarkoitettua yleisölle välittämistä, jos vuokra-asuntotalon toiminnanharjoittaja asettaa asunnoissa asiakkaiden saataviin televisiovastaanottimia, jotka vastaanottavat lähetystyksiä huoneessa olevan antennin kautta eivätkä signaalin edelleen lähettävän keskusantennin kautta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu käsite ”yleisölle välittäminen” kattaa sen, että vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja tarjoaa asunnoissaan käytettäväksi sisäantennilla varustettuja televisiovastaanottimia, jotka ilman muita toimia voivat vastaanottaa signaaleja ja levittää lähetystyksiä.
- 16 On syytä muistuttaa, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.
- 17 Kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti katsonut, tekijöillä on kyseisen säännöksen nojalla luonteeltaan ehkäisevä oikeus, jonka perusteella he voivat puuttua sellaiseen yleisölle välittämiseen, johon heidän teostensa mahdolliset käyttäjät saattaisivat ryhtyä, ja kieltää tällaisen välittämisen (tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 30 kohta ja tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 18 Koska direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa ei täsmennetä käsitettä ”yleisölle välittäminen”, tämän käsitteen merkitys ja soveltamisala on määritettävä kyseisellä direktiivillä tavoiteltujen päämäärien ja sen asiayhteyden perusteella, johon tulkittu säännös kuuluu (tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 19 Unionin tuomioistuin on johdonmukaisesti muistuttanut näiden tavoitteiden osalta, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käsite ”yleisölle välittäminen” on, kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan 23 perustelukappaleessa todetaan, ymmärrettävä laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa, ja siten kaikenlaista tämän luonteista teoksen siirtoa tai edelleen siirtoa yleisölle sekä langallisesti että langattomasti, mukaan lukien yleisradiointi. Kyseisen direktiivin johdanto-osan neljännestä, yhdeksännestä ja kymmenennestä perustelukappaleesta näet ilmenee, että direktiivin päätavoitteena on suojan saattaminen korkealle tasolle tekijöiden hyväksi, mikä mahdollistaa sen, että nämä saavat teostensa käytöstä asianmukaisen korvauksen erityisesti silloin, kun teoksia välitetään yleisölle (tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 20 Siitä asiayhteydestä, johon kyseessä oleva säännös kuuluu, on todettava, että direktiivin 2001/29 27 perustelukappaleesta, jossa toistetaan olennaisilta osin tekijänoikeussopimuksen 8 artiklaa koskeva julkilausuma, ilmenee, että ”pelkkä aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoaminen ei ole tässä direktiivissä tarkoitettua välittämistä” (ks. vastaavasti tuomio 2.4.2020, Stim ja SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, 33 kohta).
- 21 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseisessä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa yleisölle välittämisen käsitteessä yhdistyy kaksi kumulatiivista tekijää, eli teoksen välittäminen ja teoksen välittäminen yleisölle, ja se edellyttää yksilöllistä arviointia (tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 37 kohta ja tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 22 Tällaisessa arvioinnissa on otettava huomioon useita toisiaan täydentäviä, epäitsenäisiä ja toisistaan riippuvia arviointiperusteita. Koska näiden arviointiperusteiden intensiteetti voi erilaisissa todellisissa tilanteissa olla hyvin vaihteleva, niitä on sovellettava sekä erikseen että vuorovaikutuksessa toistensa kanssa (tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 35 kohta ja tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 23 Unionin tuomioistuin on korostanut näistä arviointiperusteista käyttäjän keskeistä roolia ja sen toiminnan tarkoituksellisuutta. Kyseinen käyttäjä suorittaa näet välittämistoimen, kun se toimii täysin tietoisena menettelynsä seurauksista tarjotakseen asiakkailleen pääsyn suojattuun teokseen, erityisesti silloin, kun ilman tätä toimintaa kyseiset asiakkaat eivät lähtökohtaisesti voisi vastaanottaa levitettyä teosta (tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 46 kohta ja tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 Unionin tuomioistuin on lisäksi katsonut, ettei ole merkityksetöntä, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla yleisölle välittämisellä tavoitellaan voittoa, vaikka tämä piirre ei välttämättä ole väistämätön edellytys, joka ratkaisee sen, onko kyseessä tällainen välittäminen (ks. vastaavasti tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä katsonut, että yleisön vastaanottavaisuus voi olla merkityksellistä siinä mielessä, että suojattujen teosten levittämisellä tavoitellaan voittoa silloin, kun käyttäjä yleensä saa siitä taloudellista hyötyä, joka liittyy siihen, että tilat, joissa lähetyksiä levitetään, ovat näin houkuttelevampia ja siten kävijämäärä niissä on lisääntynyt, kun taas

tällaista voittoa tavoittelevaa luonnetta ei ole, kun kohdeyleisö ei pidä mainitunlaista levittämistä lainkaan merkittävänä (ks. vastaavasti tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 50–52 kohta).

- 26 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee siis, että erityisesti käyttäjän keskeinen rooli suojattujen teosten saattamisessa asiakkaidensa saataville ja hänen toimintansa tarkoituksellisuus, muun muassa jos se on luonteeltaan voittoa tavoittelevaa, mahdollistavat sen, että sovellettaessa direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa voidaan erottaa toisistaan yhtäältä kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”yleisölle välittäminen” ja toisaalta direktiivin johdanto-osan 27 perustelukappaleessa tarkoitettu ”pelkkä välineiden tarjoaminen”.
- 27 Näiden vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenevien periaatteiden valossa unionin tuomioistuin on katsonut, ettei vuokra-autoon sisäänrakennetun radiovastaanottimen, jolla voidaan vastaanottaa ilman minkäänlaista vuokrausyhtiön lisätoimea maanpäällisiä radiolähetyskiä alueella, jolla auto sijaitsee, tarjoaminen ja äänentoistojärjestelmän ja ohjelmiston, jolla voidaan levittää tunnelmamusiikkia, tarjoaminen merkitse yleisölle välittämistä. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tällaiset toimet ovat nimittäin direktiivin 2001/29 johdanto-osan 27 perustelukappaleessa tarkoitettua ”välineiden tarjoamista” (ks. vastaavasti tuomio 2.4.2020, Stim ja SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, 34 kohta ja tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 69 kohta).
- 28 Unionin tuomioistuin on todennut tältä osin muun muassa, että jos jo se, että laitteen käyttö on tarpeen, jotta yleisö voi todella vastaanottaa teoksen, johtaisi automaattisesti siihen, että kyseisen välineen tarjoajan toiminta luonnehditaan yleisölle välittämiseksi, mikä tahansa ”aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoaminen” merkitsisi tällaista välittämistä, mikä ei ole direktiivin 2001/29 johdanto-osan 27 perustelukappaleen, jossa toistetaan pääosin tekijänoikeussopimuksen 8 artiklaa koskeva julkilausuma, mukaan nimenomaan kuitenkaan mahdollista (ks. vastaavasti tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Unionin tuomioistuin on sitä vastoin katsonut ravitsemisliikkeen, hotellin, terveyskylpylälaitoksen ja kuntoutuskeskuksen toiminnanharjoittajien osalta, että ne suorittavat välittämistoimen, kun ne välittävät asiakkailleen suojattuja teoksia tietoisesti lähettämällä lähetyssignaalin tarkoituksellisesti tiloihinsa sijoitettujen televisio- tai radiovastaanottimien avulla (ks. mm. tuomio 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, 46 kohta; tuomio 4.10.2011, Football Association Premier League ym., C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, 196 kohta; tuomio 27.2.2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, 26 kohta ja tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 55 ja 56 kohta).
- 30 Kyseisessä oikeuskäytännössä unionin tuomioistuin on nimittäin katsonut lähinnä, että jos toiminnanharjoittaja toimittaa asiakkailleen vapaaehtoisesti televisio- tai radiosignaaleja ja -vastaanottimia, jotka mahdollistavat näihin signaaleihin sisältyvien koodattujen lähetysten levittämisen ja jotka on asennettu useisiin paikkoihin kyseisessä toimipaikassa, kyse on direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta yleisölle välittämisestä, eikä merkitystä ole sillä, mitä signaalin siirtotekniikkaa käytetään.

- 31 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevan vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja tarjoaa näiden asuntojen vuokralaisten käyttöön sisääntennillä varustettuja televisiovastaanottimia, joiden osalta on osoitettu, että ne ottavat vastaan signaaleja ja mahdollistavat lähetyksen, muun muassa musiikin, levittämisen näissä asunnoissa.
- 32 Vaikka kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava tämän tuomion 19–30 kohdassa mainittujen seikkojen perusteella, suorittaako pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kiinteistön toiminnanharjoittaja direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yleisölle välittämisen (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, 39 kohta), unionin tuomioistuimen tehtävänä on kuitenkin antaa sille hyödyllisiä tietoja, joiden perusteella se voi ratkaista käsiteltävänä olevan asian (ks. vastaavasti tuomio 5.5.2022, BV, C-570/20, EU:C:2022:348, 44 kohta).
- 33 Tältä osin on ensinnäkin katsottava, kuten julkisasiamies on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 40 ja 50 kohdassa, jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu, että varustaessaan nämä asunnot televisiovastaanottimilla ja sisääntenneilla, jotka ilman muita toimenpiteitä ottavat vastaan signaaleja ja mahdollistavat lähetyksen, muun muassa musiikin, levittämisen mainituissa asunnoissa, vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja tarkoituksellisesti antaa asiakkailleen pääsyn tällaisiin lähetyksiin vuokratuissa asunnoissa niiden vuokra-aikana, eikä ole ratkaisevaa, käyttävätkö asiakkaat tätä mahdollisuutta (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Lisäksi kyseisen toiminnanharjoittajan toimintaa, jolla asiakkaat saavat saatavilleen yleisradioidun teoksen, on pidettävä sellaisena lisäpalvelun tarjoamisena, jonka tavoitteena on tietyn hyödyn saaminen tästä toiminnasta.
- 35 Kyseisen palvelun tarjoaminen nimittäin vaikuttaa pääasiassa kyseessä olevien asuntojen tasoon ja siten niiden vuokrahintaan (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 90 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) tai, kuten tämän tuomion 25 kohdassa on todettu, niiden houkuttelevuuteen ja siten siihen, kuinka usein niitä vuokrataan. Näin ollen on katsottava, että tällaisen palvelun tarjoaminen mahdollistaa sen osoittamisen, että välittämällä tavoitellaan voittoa tämän tuomion 24 ja 25 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla.
- 36 Sen tutkinnan kannalta, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on suoritettava, ei ole merkitystä sillä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen korostamalla seikalla, että pääasiassa kyseessä olevat televisiovastaanottimet on liitetty sisääntennisiin eikä keskusantennisiin, josta oli kyse asiassa, joka johti 18.3.2010 annettuun määräykseen Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (C-136/09, EU:C:2010:151).
- 37 Tällainen erottelu keskus- ja sisääntennien välillä ei nimittäin olisi teknologianeutraaliuden periaatteen, jonka mukaan laissa on säädettävä henkilöiden oikeuksista ja velvollisuuksista yleisesti, jotta tietyn teknologian käyttöä ei suosittaisi toisen teknologian vahingoksi, mukaista (ks. vastaavasti tuomio 24.3.2022, Austro-Mechana, C-433/20, EU:C:2022:217, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Toiseksi direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yleisölle välittämisen käsitteen soveltamisalaan kuulumiseksi edellytetään vielä, että suojatut teokset todella välitetään yleisölle. Unionin tuomioistuin on tältä osin täsmentänyt, että yleisön käsitteellä tarkoitetaan

rajoittamatonta määrää potentiaalisia vastaanottajia ja se edellyttää lisäksi, että henkilöitä on varsin huomattava määrä (tuomio 20.4.2023, Blue Air Aviation, C-775/21 ja C-826/21, EU:C:2023:307, 51 ja 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 39 Siten yleisön käsitteelle on ominaista tietty vähimmäistaso, jolla tämän käsitteen piiristä suljetaan pois liian pieni tai jopa merkityksetön henkilöjoukko. Tämän joukon suuruuden määrittämiseksi on otettava huomioon muun muassa se, kuinka monen henkilön saatavilla sama teos on samanaikaisesti, ja myös se, kuinka monen heistä saatavilla se on peräkkäin (ks. vastaavasti tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 43 ja 44 kohta ja tuomio 19.12.2019, Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei esitä tietoja niiden henkilöiden lukumäärästä, jotka voivat saada teoksia saataviinsa samanaikaisesti tai peräkkäin, ja ainoa tieto on, että pääasiassa kyseessä olevassa kiinteistössä on 18 huoneistoa. Kyseinen tuomioistuin ei etenkään ilmoita, vuokrataanko näitä huoneistoja lyhytaikaisesti muun muassa matkailumajoituksen yhteydessä, millä voi olla vaikutusta niiden henkilöiden lukumäärään, jotka voivat saada kyseessä olevat teokset saatavilleen peräkkäin.
- 41 Tämän tuomion 31 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on määrittää, välitetäänkö suojattuja teoksia todella kyseisen tuomion 38 ja 39 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla yleisölle, ja unionin tuomioistuimen asiana on esittää tältä osin hyödyllisiä toteamuksia.
- 42 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa, on niin, että jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasiassa kyseessä olevan kiinteistön asuntoja vuokrataan lyhytaikaisesti muun muassa matkailumajoituksena, niiden vuokralaisia on pidettävä yleisönä, koska he yhdessä muodostavat hotellin asiakkaiden tavoin rajoittamattoman määrän potentiaalisia vastaanottajia (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, 41 ja 42 kohta).
- 43 Kolmanneksi vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jotta kyseessä voisi olla direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yleisölle välittäminen, suojattu teos on välitettävä tietyllä teknisellä tavalla, joka poikkeaa siihen asti käytetyistä tavoista, tai, jos näin ei ole, ”uudelle yleisölle” eli yleisölle, jota tekijänoikeuden haltija ei ottanut huomioon silloin, kun se antoi luvan teoksensa alkuperäiseen yleisölle välittämiseen (tuomio 22.6.2021, YouTube ja Cyando, C-682/18 ja C-683/18, EU:C:2021:503, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 59 kohdassa, lyhytaikaisesti vuokratun vuokra-asuntokiinteistön, muun muassa matkailumajoitukseen vuokratun asunnon, vuokralaiset voivat muodostaa tällaisen ”uuden” yleisön, koska nämä henkilöt, jotka ovat mainitun lähetyksen peittoalueella, eivät voisi nauttia lähetetystä teoksesta ilman kyseisen kiinteistön toiminnanharjoittajan myötävaikutusta eli sitä, että tämä on asentanut näihin asuntoihin sisääntennillä varustettuja televisiovastaanottimia (ks. vastaavasti tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 46 ja 47 kohta).
- 45 Sen sijaan on niin, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 60 kohdassa, että jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasiassa kyseessä olevat asunnot on vuokrattu pidempiaikaiseen asumiseen, viimeksi mainittuja ei voida pitää tämän tuomion 43 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuna uutena yleisönä.

- 46 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu käsite ”yleisölle välittäminen” kattaa sen, että vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja tarjoaa tarkoituksella asunnoissaan käytettäväksi sisäantennilla varustettuja televisiovastaanottimia, jotka ilman muita toimia voivat vastaanottaa signaaleja ja levittää lähetyksiä, jos näiden asuntojen vuokralaisia voidaan pitää uutena yleisönä.

Oikeudenkäyntikulut

- 47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että

kyseisessä säännöksessä tarkoitettu käsite ”yleisölle välittäminen” kattaa sen, että vuokra-asuntokiinteistön toiminnanharjoittaja tarjoaa tarkoituksella asunnoissaan käytettäväksi sisäantennilla varustettuja televisiovastaanottimia, jotka ilman muita toimia voivat vastaanottaa signaaleja ja levittää lähetyksiä, jos näiden asuntojen vuokralaisia voidaan pitää uutena yleisönä.

Allekirjoitukset